

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Venerabilis Patris D. Hludowici Blossii Abbatis Lætiensis
Ordinis S. P. N. Benedicti Tomus Posterior Margaritum
Spirituale**

Blois, Louis de

Monasterii Campidonensis, 1672

Appendicis collyrii hæreticorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45885](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45885)

collyrii
Hæreti-
corum
Appen-
dix.
1. Tim. 3

*Ecclesia (quæ columna & firma-
mentum veritatis est, ideoque errare
nescit) quam cuius etiam sanctissi-
mo Scriptori. Dominus noster Je-
sus Christus concedere dignetur,
ut omnes veritatem agnoscentes,
idemque sentientes, uno ore ip-
sum glorificemus, qui est benedi-
ctus in sæcula sæculorum, Amen.*

COLLYRII
HÆRETICORUM
APPENDIX.

S. I.

*De Sacrificio Missæ, ex Apostolo-
rum Canonibus, sacrisq; Conci-
liis, & aliis.*

1. In Sacrificio Eucharistia nihil apponen-
dum, nisi panis, vinum, & aqua.
2. In primitiva Ecclesia, quicumque Missæ
assistebant, communicare debebant.
3. Diaconi non præsumant Eucharistiam
Presbyteri peririgere.
4. Missam esse verum Sacrificium inconuen-
tum nova Legu.

1. Nihil ap-
pendendū
ad sacri-
ficiū, ni-
si ex A-
postolico
Canone
panis, vi-
num, &
aqua.

HÆRETICIS, impia temerita-
te hoc sæculo nostro dicen-
tibus, non fieri aliquam ob-
lationem in Missæ, ob idque eam
non esse Sacrificium, contradi-
cunt & Canones Apostolorum, &
decreta sacrorum Conciliorum,
& scripta omnium Orthodoxo-
rum Patrum. Nam tertius Canon
Apostolorum verat, ne Sacerdos
altari assistens aliqua in Missæ of-
ferat, præter illa quæ Christus of-

ferenda instituit. Verba ipsius
Canonis hæc sunt: *Si quis Episco-
pus aut Presbyter præter ordinatio-
nem Domini quam de Sacrificio in-
stituit, alia quepiam, puta aut mel,
aut lac, aut pro vino sicera confecta,
aut aves, aut aliqua animalia, aut
legumina ad altare obrulerit, ut qui
contra ordinationem Domini fa-
ciat, deponitor.*

Octavus Canon Apostolorum,
indicans consuetudinem olim
fuisse in Ecclesia, ut hi qui Missæ
intererant, sumerent Eucharis-
tiam, sic habet: *Si quis Episco-
pus, aut Presbyter, aut Diaconus,
aut quicumque alius ex sacro ordi-
ne, facta oblatione non communica-
verit, causam exponat: quæ si ratio-
nabilis fuerit, veniam consequatur.
Quod si illam non dixerit, a commu-
nitione sejungitor, tanquam qui po-
pulo causa lesionis exiterit, & sus-
picionem injecerit adversus eum qui
obtulit.*

In decretis primi Concilii Ni-
ceni capite decimo octavo ita le-
gimus: *Pervenit ad sanctam ma-
gnumq; Concilium, quod quibusdam
in locis ac civitatibus Diaconi Pres-
byteris sacram Eucharistiam porri-
gant: quod nec regula, nec consue-
tudo tradidit, ut hi qui potestatem
offerendi non habent, illis qui of-
ferunt, Corpus Christi tradant. Il-
lud quoque innovit, quod jam non
nulli Diaconi ante Episcopos ipsam
Eucharistiam contingunt. Hac igitur
omnia ampuentur. Diaconi
sua mensura contenti sint, & in ea
permaneant, scientes se & Episco-
porum*

J. II.

De B. Mariae virginitate, & de Sanctis ex Basilio.

- 1. Maria semper virgo permansit.
- 2. Sanctorum invocatio utilis & laudanda.
- 3. Reliquia sanctorum honoranda.

BASILIIUS Magnus in Sermone de Humana Christi generatione, differens de virginitate Mariae, inter caetera ait: Ne aures eorum, qui Christum diligunt, admittant, quod Genitrix Dei aliquando desierit esse virgo, hac testimonia sufficere putamus. Ad hoc quidem quod dicitur, *Et non cognovit eam donec peperit Filium suum primogenitum*, dicimus, quod haec dictio eius, id est, *Donec sive Usque*, esse frequenter aliquem temporis terminum designare videtur, verè tamen infinitum praeseferat. Quale est & illud quod à Domino memoratur, *Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi*. Neque enim post hoc saeculum desinet Dominus esse cum Sanctis: sed promissio presentis temporis [perpetuitatem indicat] non est futuri amputatio. Eodem modo hic accipi *Donec* dicimus. Quod verò dictum est, *Primogenitum*; *Primogenitus* non omnino ad succedentem prolem comparationem habet, sed is qui primum vulvam aperit, primogenitus vocatur.

Idem Basilius laudes sanctorum quadraginta Martyrum publica concione percelebrans, haec dicit: *Quae satietas prosequendi Martyrum*

D d d d

tyrum

Perpetua
virginitas
Dei
paradisia.
Paulo
ultra
mediū,

Matt. 23

Matt. 28

2.
Cultus &
invocatio
Sanctorum.
In principio

porum ministros, & Presbyteris inferiores esse. Porro Eucharistiam secundum ordinem post Presbyteros accipiant, aut Episcopo aut Presbytero eam illis porrigente.

In decretis Concilii Ancyranī capite primo istud de Sacerdotibus, qui tempore persecutionis sacrificaverant, sed postea rursus certamen inierant, statuitur: *Hos placuit honorem quidem sedis reserere: offerre vero, & concionari, aut omnino aliquid sacrorum officiorum peragere, non licere.*

Ex praedictis liquet, Missam Sacrificium oblationemque vocari, & esse. Id ipsum testatur Clemens Petri Apostoli discipulus, in Epistola quam scripsit de Officio Sacerdotis & Clericorum: Dionysius quoque Azo pagita Pauli discipulus, in libro de Ecclesiastica Hierarchia, capite tertio: & Ignatius Joannis Evangelistae discipulus, in Epistola ad Smyrnenses. In Chryloltomi Liturgia, & aliorum Catholicorum Graecorum scriptis, ipsa Missa frequenter dicitur *ἀνάμνησις* & *δοξία*, id est, *Incruentum Sacrificium*. Sic autem appellatur, non quod in ea Corpus Christi sine Sanguine offeratur, sed quod nullius animalis sanguis illata vi effundatur, sicut in veteri Lege.

* Sacrum
Missae
sacrificium.
4.
Missae
voca-
tur & est
sacrifici-
um Christi
fianorū,
ex variis
antiquis
Patri. bus.

collyrii
Hæreticorum
Appendix.

tyrum memoriam, ei qui Martyrum amore tenetur? Nam honor in bonos conservos collatus, iudicium est benevolentia erga communem Dominum. Hi sunt qui nostram obtinentes regionem, velut turres quadam valida contra adversariorum incursum securitatem prebent. Copiosum beneficium, gratia minimè deficiens, & presentissimum Christianis auxiliium est Ecclesia Martyrum, exercitus triumphantium, chorus laudantium Dominum. Qui premitur aliqua angustia, ad hos confugit; qui letus est, ad hos procurrit: ille, ut a malis liberetur; iste, ne his qua commoda grataq; sunt, destituatur. O sanctum chorum! ô sacrum exercitum! ô inexpugnabilem cuneum! ô communes humani generis custodes! Optimi estis curarum socii, precum suffragatores, intercessores potentissimi, astra mundi, flores Ecclesiarum.

3.

Pium & utile est honorare Sanctorum Reliquias.

Idem Basilii in Concione de beata Julitta ait; Pyra, sancta mulieris corpus, veluti thalamus quidam refulgens, complexa, animam quidem in caelestem regionem, siq; convenientem quietem [ac sortem] transmisit; preciosum verò corpus cognatis & affinibus servavit integrum. Quod in pulcherrimo civitatis vestibulo collocatum, & locum sanctificat, & adentes pariter sanctos reddit. Porro terra Beata huius adventu presentiaq; benedicta, propriis visceribus naturam atque gratis simam emisit; adeò ut ipsa Martyr mater communis effecta, eos qui in civitate sunt veluti lacte quo-

piam nutriat. Hæc aqua & valentibus, sanntatis conservatio est, & delicatis, modesta suppeditatio voluptatis, & agris consolatio.

Rursum Basilii explanans Psalmum centesimum decimumquintum, super his verbis, Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus, scribit in hæc verba: Quando pro Christo mors toleratur, pretiose sunt Reliquia Sanctorum ejus. Ante hoc tempus dicebatur, Si quis tetigerit mortuum, erit immundus: nunc verò qui attigerit ossa Martyris, efficitur aliquo modo sanctitatis pariceps, ob gratiam quo sacro corpori adest atque insidet.

§. III.

De B. Maria & Sanctis, ex D. Joanne Damasceno.

1. Excellentia B. Maria Virginis.
2. Sanctorum cultus Christiani utilis & licitus.
3. Imaginum etiam cultus religiosus cum magno fructu usurpatur.

JOANNES Damascenus libro 1. quarto Orthodoxæ fidei, tractans de genealogia virginis Dei- paræ, inter alia hæc dicit: Joachim venerabilem & dignam laudem annam in matrimonium duxit. Sed quemadmodum vetus Anna, qua sterilis erat, per orationem & promissionem genuit Samuelem; ita hæc, per supplicationem atq; promissionem Deo factam, proferi Deiparam: ut in hoc quoq; nulla illi- strum gloriosarumq; inferior habe- retur. Parit ergo gratia (idem An-

collyrii Anna interpretatur) Dominam, quod sanè Maria nomen significat. Nam reverà Dominica facta est omnium creaturarum, cum Conditoris omnium mater nuncupetur. Sicut verò qui conceptus est, eam qua concepit servavit virginem: sic & natus virginitatem ipsius servavit illèsam. Neque enim impossibile illi erat, & per portam transire, & ejus signacula non lādere. Manet igitur etiā post partum virgo, qua semper virgo est. Quomodo enim, que genuerit Deum, & ex consequentium experientia miraculum agnoverat, viri consortium admisisset? Absit hoc, non est modesta mentis talia cogitare.

2. Idem Damascenus in eodem libro scribit hunc in modum: Honorare decet Sanctos, ut amicos Christi: & filios atq; heredes DEI. Fontes nobis salutare dominator Christus prebuit Sanctorum Reliquias, qua multis modis beneficia scaturiunt. Per ipsos Sanctos, demones abiguntur, morbi effugantur, infirmi curantur, ceci vident, leprosi mundantur, tentationes mœroresq; solvuntur. Omne donum bonum a Patre luminum per eos his, qui indubitata fide petunt, descendit. Quantum labores ut invenires Advocatum, qui ad mortalem Regem te adduceret, & pro te apud illum verba faceret? Advocati ergo totius generis, apud Deum pro nobis intercedentes non sunt honorandi? Certè honorandi. Nos fideles in nomine ipsorum templa DEO erigentes, in psalmis & hymnis, can-

ticisq; ac compunctione eos colamus. Statuas illis erigamus, & visibiles imagines. Deiparam, ut propriè verèq; Dei matrem, honoremus: Prophetam Joannem, ut praecurso-rem & Baptistam, * missumq; ac Martyrem: Apostolos, sicut fratres Domini & spectatores: Martyres, ut milites Christi: & sanctos Patres nostros, ac Deiferos exercitatores [hos vocamus Confessores] honoremus.

Idem Damascenus in ipso eodem libro sic scribit: Quandoquidem nonnulli nobis exprobrant quòd adoramus & honoramus Salvatoris nostri & Reginae nostrae Deiparae imaginem, ceterorumq; Sanctorum ac famulorum Christi, audiant quòd (sicut ait Theologus ille, divini-ssimus Basilius) imaginis honor ad exemplaris honorem transit. Invisibilis, incorporei, incircumscriptibilis, & infigurabilis Dei representationem quo facere potest? Hinc in antiquo Testamento tritus non fuit Imaginum usus. At verò posteaquam Deus per viscera misericordiae suae, secundum veritatem homo propter salutem nostram factus est, & diversatus est in terris cum hominibus, miracula edidit, passus est, crucifixus est, resurrexit, atque assumptus est, Patribus visum fuit, ut veluti quadam praeclare gesta haec Imaginibus representarentur, ad promptam memoriam. Sanè plerumque, dum cogitatione non tenemus passionem Domini, si contingat nos inspicere imaginem crucifixionis ipsius Christi, in memoriam salutaris passionis redimus, procedentes adoramus, non

* Apostolum
solum
Græcè
veritè
missionem
quia
missus
à Deo.
Ioan. i.

3.
Sacramentum
Imaginis
legitimum
sanctus
usum: &
ex eo com-
moda con-
paratio
& spiri-
tualia.
Cap. 13.

collyrii
Hæreticorum
Appendix.

quidem materiam, sed id quod imagine representatur. Quemadmodum neque materiam Evangelii, neque Crucis materiam adoramus: sed quod typofiguraque expressum est. Idem & de Matris Dei imagine sentiendum est: nam honor ipsi impensus, in illum, qui ex ea incarnatus est, revocatur. Similiter autem & Sanctorum fortia facta roborant excitantque nos ad fortitudinem, & zelum, atque imitationem virtutis illorum, ac Dei gloriam.

§. IV.

Rursum de B. Maria & Sanctis,
ex Joanne Cantacuzeno.

1. B. Maria natura Angelis inferior, gratia & gloria ei sdem superior.

2. Imaginum usum nobis prestat id, quod phylacteria Iudeis prestabant; nimirum memoriam rerum divinarum.

3. Excitat etiam ad imitanda Sanctorum virtutes.

Y.
S. Virgo
Maria
Angelorum
dignitate & magnitudine gratia ac gloria antecellenti.

JOANNES Cantacuzenus scribens adversus sectam Mahometicam, inter alia hæc dicit: Sanctam Mariam semper virginem, creaturam Dei esse dicimus, Dei que ancillam. credimus autem & confitemur, quod ei similis nec natus sit, nec sit nasciturus ex viro ac muliere homo aliquis, usque ad consummationem seculi. Et secundum humanam quidem naturam Angelis eam inferiorem esse judicamus, tanquam hominem; honore vero & sanctimonia Angelos omnes incomparabiliter superare asserimus, eò quod Filium & Verbum Dei secundum carnem pepererit. Omnes etiam illam advocatam & auxiliatricem agnoscimus:

que indefinenter pro peccatoribus orat atque intercedit, editaque operatur miracula maxima suspendaque. Hanc autem adoramus & colimus, non ut Deum, sed ut matrem Filii Dei secundum carnem.

Idem Cantacuzenus ait: DEVS cognoscens humanam memoriam instabilem labilemque esse, precepit in veteri Testamento, ut Sacerdotes miracula ab ipso edita describerent eaque descripta semper in Sacerdotum manibus penderent: ut quotidie assidueque tam Sacerdotes quam populus, visis miraculis Dei descriptis que propter illos edita fuerant, in memoriam Dei revocarentur, Deoque gratiarum actionem & gloriam redderent, qui illos ex servitute Pharaonis liberaverat. Regesque magnos & fortes, ac gentes robustas everterat, quique illorum urbes populo Iudeorum tradiderat. Quin & miracula que illis in deserto contigerant, describi voluit Dominus. Et factum est sicut precepit illis Deus. Videntes enim qua in Sacerdotum manibus suspensa erant, Dei recordati sunt, & illi gratias egerunt. Eadem plane Imaginum est ratio: hæ enim depingunt Christi Nativitatem, Baptismum, Crucifixionem, Resurrectionem: quibus visis, turba hominum in Dei recordationem perveniunt, & meditari incipiunt, quomodo Christus cum Deus esset, propter humani generis amorem carnem assumpsit, & in carne passus sit: sed & quæcunque alia Deus propter hominem fecit, memoriâ repetunt, Deoque gratias agunt, eum extollunt atque glorificant.

pollutis & vitalibus mysteriis, memoriam eorum qui fideliter obdormierunt habendam edixerunt.

^{3.} ^{Ex ad imitatio nem Sanctorum intelligit.} Idem Cantacuzenus rursus dicit: *Quemadmodum olim Roma & alibi Regibus illius temporis Ducibusque exercitus statuas ponebant, quas cernentes, recordabantur egrorum facinorum eorum quibus statua posita fuerant; ita & in Sanctorum imaginibus usuenit: quas dum contemplantur, reducentes mentem ad illarum exemplaria, eas veneramus. Ipsas in tabulis atque columnis adhuc extantes cum honore adoramus, vetustate vero corruptas & deletas non amplius veneramus, sed iudicamus inuiles. Idem quoque & in Cruce videre est: quamdiu enim lignum aliquod figuram Crucis prætulit, adoratur, salutaturque a nobis; ubi vero figura Crucis interierit, ulterius lignum a nobis non adoratur.*

S. V.

De fidelibus defunctis. Ex diversis.

1. Traditio orationis pro defuncto probatur ab Apostolis derivata: Ex Damasceno;
2. Ex Dionysio Areopagita;
3. Ex Chrysostomo;
4. Ex Gregorio Nysseno;
5. Ex Epiphanio Cyprensi Episcopo.

^{1.} ^{Gratio pro defunctis Apo- stolica traditio- ne est, ex S Damasceno.} JOANNES Damascenus in Sermone de Defunctis ait: *Discipuli illi Salvatoris & divini Apostoli, qui ipsius Verbi spectatores fuerunt, totiusque mundi circulum vivum ceperunt, in tremendis atque im-*

pollutis & vitalibus mysteriis, memoriam eorum qui fideliter obdormierunt habendam edixerunt.

Idem Damascenus in eodem ^{2.} ^{Probatum ex Dionysio Areopagita suffragium pro mortuis.} Sermone citat Dionysium Areopagitam, his verbis: *Exercitatus ille & profundus in divinis Dionysius in mystica consideratione, ubi de Defunctis agit, dicit: Sanctorum preces etiam in vita ista, nedum post mortem, prosunt his qui sacris precibus digni sunt, nempe fidelibus. per id quod dicit, Nedum, nihil aliud intelligendum est, quam, Quanto magis. Damascenus ibidem plura adfert testimonia ex libro quem ipse Dionysius scripsit de Ecclesiastica hierarchia.*

In eodem Sermone idem Damascenus citans Chrysostomum, ^{3.} ^{Ex sancto Chrysostomo.} dicit: *Joannes ille, cui ab auro cognomen est (verè enim aurea verba loquitur) Non temerè, inquit, aut casu hæc à sapientissimis Dei Discipulis sancita, atque Ecclesie ipsius tradita fuerunt, ut Sacerdos in tremendis mysteriis preces fundat pro fidelibus defunctis.*

Paulò post in eodem Sermone ^{4.} ^{Ex S Gregorio Nysseno.} Damascenus, allegans Gregorium Nyssenum, ait: *Sapientissimus Gregorius Nyssenus, Non, inquit, absque ratione & utilitate à Christi prædicatoribus ac Discipulis traditum est, & in sancta Dei Ecclesia ubique vim legis obrinuit, sed res est modis omnibus utilis, Deoque imprimis grata, videlicet, memoriam eorum qui in recta fide obdormierunt, facere in divina illa lumineque plena mystagogia.*